

'Water in de wijk': bewoners dragen bij aan betere waterkwaliteit

In verschillende wijken in het noorden van Arnhem gaat direct na de zomer de campagne 'Water in de Wijk' van start. Bewoners worden via verrassende activiteiten actief bij het Waterplan Arnhem betrokken. Per afgebakende doelgroep worden mensen bewust gemaakt van de noodzaak van juist gebruik van de riolering en het schoonhouden van het (oppervlakte)water. Het project is een vervolg op het gelijknamige project dat in 2006-2008 succesvol is uitgevoerd in vijf wijken in het zuiden van Arnhem.

De riolering in Arnhem, zowel op particulier als openbaar terrein, raakt onnodig verstopt en aangetast door (vaak onbewust) gedrag van grote groepen bewoners. Het (oppervlakte) water in Arnhem wordt daarnaast vervuild door bronnen die lokaal een groot effect hebben op de waterkwaliteit. Dit gedrag wordt vertoond door kleinere, specifiekere bewonersgroepen, maar is evenzo ongewenst.

Het doel van de campagne 'Water in de wijk' is een betere werking van de riolering en vermindering van bepaalde (lokale) bronnen van waterverontreiniging. De gemeente en het waterschap kunnen hiermee veel geld besparen. Niet alleen hoeft minder tijd gestoken te worden in het opheffen van verstoppingen, ook kan in sommige gevallen worden afgezien van het treffen van dure technische voorzieningen om de waterkwaliteit te verbeteren. In Arnhem-Zuid zijn in het kader van deze campagne vijf deelprojecten uitgevoerd met als doel minder voedsel in het water door het verminderen van overmatig bijvoeren van

brood aan vissen en eenden, betere werking van het rioolstelsel door het voorkomen van verstoppingen en aantasting van eigen en gemeentelijke riolering, minder verontreiniging vanuit het rioolstelsel op het oppervlaktewater door het tegengaan en zo mogelijk ook verhelpen van verkeerde riool-aansluitingen op de gescheiden riolering. De campagne is medegefinancierd door de Europese Unie vanuit het Interreg IIIB-project Urban Water.

Bewoners van het waterrijke stadsdeel Arnhem-Zuid zijn via een gerichte doelgroepenadering aangesproken op de noodzaak van het op de juiste wijze gebruiken van de riolering en het schoonhouden van het (oppervlakte)water. Zo zijn binnen het deelproject 'eenden voeren' informatieborden geplaatst bij vijvers in een aantal parken. Het bijvoeren van eenden gebeurt meestal door gezinnen met kleine kinderen. Zij zijn zich er vaak niet van bewust dat te veel deegwaren in het water leidt tot vermindering van de waterkwaliteit en tot overbemesting van de waterkant daar waar de eenden zich

verzamelen. Met 'eendenborden' wordt op een luchtige manier -zonder verbod!- aangegeven wat de gevolgen zijn van overmatig eenden voeren. Op probleemlocaties blijken de borden effectief.

Er komt ook veel voedsel in de watergangen doordat onder een aantal allochtone bevolkingsgroepen voedsel vanuit geloofsovertuiging niet zomaar weggegooid mag worden. Voedsel wordt daarom gevoerd aan eenden, vissen of vogels. De gevolgen hiervan voor het watersysteem zijn meestal onbekend bij de groepen die dit gedrag vertonen. Voor allochtone groepen in de wijk Malburgen zijn bijeenkomsten georganiseerd om te werken aan bewustwording. Deze methode is intensief, maar effectief en gedegen. Eerder was in de wijk al ervaring opgedaan met speciale broodcontainers bij basisscholen.

Met het WC-boekje 'Onze grote boodschap' worden bewoners bewust gemaakt van wat wel en niet thuishoort in het riool. Dit boekje is oorspronkelijk ontwikkeld

De drie excursies naar de rioolwaterzuivering in Arnhem-Zuid werden druk bezocht en kregen veel aandacht van de media.

Via de internetpagina www.schoonwaterhoujehelder.nl worden particulieren en bedrijven gevraagd hun bijdrage te leveren aan schoon en helder water in Arnhem. Hier is informatie te vinden over goed gebruik van de riolering, het gescheiden rioolstelsel, afkoppelen en recreatie (eenden en vissen voeren).

De Arnhemse waterpartijen zijn de gemeente Arnhem, Provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Rivierenland, Vitens Gelderland en Rijkswaterstaat Oost-Nederland. Het Waterplan Arnhem is een gezamenlijk product van de Arnhemse waterpartijen. Hierin zijn alle onderdelen van het watersysteem beschreven en worden integrale oplossingen en maatregelen geformuleerd. De campagne 'Water in de wijk' in Arnhem-Zuid is in opdracht van de gemeente Arnhem opgezet en wordt uitgevoerd door SME Advies.

door Waterschap Groot Salland. Daarnaast werden de bewoners per brief persoonlijk uitgenodigd een kijkje te nemen bij een rioolgemaal bij hen in de buurt of de rioolwaterzuivering. Ze konden zo zien wat met hun afvalwater gebeurt. In de brief werd gerefereerd aan onlangs vernieuwde riolering en/of net uitgebaggerde sloten en vijvers. De bewoners waren op die manier al 'wat waterbewust'. Daarmee werd hen gewezen op de noodzaak de riolering en het water goed werkend en schoon te houden. De drie excursiedagen in Arnhem zijn druk bezocht door bewoners en kregen veel media-aandacht.

Arnhem-Zuid kent hoofdzakelijk een gescheiden rioolstelsel. In een vrij groot deel van de gevallen blijkt de aansluiting niet goed te gaan. Regenwater is dan op het vuilwaterriool aangesloten en, wat veel erger is, het vuilwater op het regenwater. Ongezuiverd afvalwater komt zo direct in vijvers en sloten terecht. Om deze foutieve aansluitingen op te heffen en in ieder geval bij nieuwe woningen te voorkomen, is foldermateriaal ontwikkeld dat wordt meegestuurd aan bewoners wanneer informatie over bouwen of vergunningen wordt opgevraagd bij de gemeente. Ook in bouwmarkten wordt aandacht gevraagd voor dit probleem.

Hiervoor is een toegankelijke flyer opgesteld. Aannemers en klusbedrijven ontvingen een brief met informatie.

Persoonlijke benadering

Met het project 'Water in de Wijk' krijgen de bewoners handelingsperspectieven aangeboden om zichzelf in te zetten voor een betere werking van de riolering en een betere waterkwaliteit, oftewel een duurzaam waterbeheer. De persoonlijke aanpak door het informeren van zo homogeen mogelijk en afgebakende doelgroepen was nieuw voor de gemeente en daarmee een innovatief middel om bewustwording en gedragsverandering teweeg te brengen. De wijkgerichte aanpak en persoonlijke benadering blijken effectief. Bewoners zijn wel degelijk bereid om mee te denken en mee te doen, zo blijkt uit monitoring. Bewoners geven aan de persoonlijke benadering zeer op prijs te stellen. Daarbij is het van belang de lokale situatie te benoemen zodat de persoonlijke benadering echt wordt gevoeld. Vanwege het succes in Arnhem-Zuid, wordt de campagne direct na de zomer voortgezet in Arnhem-Noord.

Hanna Tijbosch en Judith Harrewijn
(SME Advies)
Hans van Ammers (Gemeente Arnhem)